

Voorstel aan de gemeenteraad

Statutenwijziging Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht (SPO) Utrecht

Beleidsveld	Onderwijs
Organisatieonderdeel	Maatschappelijke Ontwikkeling
Opsteller	Renée van der Meulen
Kenmerk	34212253
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De statutenwijziging van Stichting Openbaar Primair Onderwijs(SPO) Utrecht goed te keuren, waarmee:
 - a. het doel van de stichting wordt verbreed, zodat SPO Utrecht als samenwerkingsbestuur naast openbaar onderwijs ook bijzonder onderwijs en samenwerkingsscholen kan besturen,
 - b. de bestuursoverdracht van de scholen Joannes XXIII, Jenaplanschool Cleophas en De Beiaard van SOZKO naar SPO Utrecht juridisch mogelijk wordt gemaakt;
 - c. de oprichting van een identiteitscommissie voor samenwerkingsscholen ervoor zorgt dat de verschillende onderwijsidentiteiten behouden blijven.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Samenvatting

SPO Utrecht is het schoolbestuur voor openbaar primair onderwijs met scholen in de gemeente Utrecht. De gemeenteraad wordt gevraagd een wijziging van de statuten van SPO Utrecht goed te keuren. Door deze wijziging kan SPO Utrecht naast openbaar onderwijs ook bijzonder onderwijs en samenwerkingsscholen besturen. Daarmee wordt de bestuursoverdracht van de scholen Joannes XXIII, Jenaplanschool Cleophas en De Beiaard van SOZKO naar SPO Utrecht mogelijk gemaakt.

Context

Aanleiding

De Stichting 'Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht' (hierna: SPO Utrecht) wil per 1 januari 2027 de scholen onder 'Stichting Overvecht Zuid voor het Katholiek Onderwijs' (hierna: SOZKO) overnemen. De statuten moeten hiervoor worden aangepast. Zo kan SPO Utrecht in de toekomst naast openbaar onderwijs ook bijzonder onderwijs en samenwerkingsscholen besturen. Vanwege de statuten van SPO Utrecht en de wettelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van het openbaar onderwijs is de gemeenteraad gevraagd de statuten goed te keuren.

De belangrijkste aanleiding voor de statutenwijziging is de wens van SPO Utrecht om de statuten beter aan te laten sluiten bij de ontwikkelingen die zich de afgelopen jaren hebben voorgedaan en zich naar verwachting ook de komende jaren zullen voordoen binnen het Utrechtse onderwijslandschap (Bijlage Aanbiedingsbrief). Directe aanleiding om deze wijzigingen nu door te voeren is de wens van de besturen van SPO Utrecht en SOZKO om per 1 januari 2027 de instandhouding van de scholen Joannes XXIII, Jenaplanschool Cleophas en De Beiaard over te dragen aan SPO Utrecht.

'Instandhouding' betekent in deze context dat een schoollocatie aan alle wettelijke eisen (zoals leerlingaantal) voldoet om bekostiging te ontvangen en te functioneren.

SPO Utrecht is een stichting voor openbaar onderwijs en verantwoordelijk voor 33 scholen voor primair onderwijs (PO), één speciale basisschool, twee speciaal onderwijsscholen en een internationale school. Alle scholen van SPO Utrecht bevinden zich in Utrecht.

SOZKO is een stichting voor bijzonder (katholiek) onderwijs. Deze stichting is verantwoordelijk voor drie PO-scholen: basisschool Joannes XXIII, Jenaplanschool Cleophas en basisschool De Beiaard. Door veranderingen in het aantal Utrechtse leerlingen (als gevolg van demografische ontwikkelingen) en de wettelijke eis voor het minimum aantal leerlingen (191 leerlingen voor basisscholen in Utrecht) ziet SOZKO risico's om zelfstandig te blijven bestaan als een relatief kleine organisatie. Daarom is het nodig om de scholen over te dragen aan een grotere, stabiele stichting. Zo blijft de kwaliteit en het voortbestaan van het onderwijs goed gewaarborgd. Dit past bij de gezamenlijke ambitie in de stad om het onderwijs doelmatig, duurzaam en kwalitatief hoogwaardig te organiseren, zoals staat in de [Beleidsnota onderwijshuisvesting 2026-2041](#).

Samen met schoolbesturen streven we er naar om tot robuuste scholen te komen. Dat zijn scholen met een omvang van idealiter 200 tot 250 (enkele stroom) of 400 leerlingen (dubbele stroom) per school, om onderwijsmiddelen (geld en personeel) efficiënt in te zetten. Hiervoor voeren we op wijkniveau zogenaamde herschikkingsgesprekken om te kijken wat nodig is om tot robuuste scholen te komen. Dit kan leiden tot fusies, maar ook tot opheffingen van scholen.

In dit geval gaat het om een bestuurlijke fusie in de vorm van een bestuursoverdracht. Hierbij draagt het ene bevoegd gezag (SOZKO) het bestuur over de onderwijsinstellingen (en dus alle rechten en plichten die daarmee samenhangen) over aan het andere bevoegd gezag (SPO Utrecht).

Het doel van deze bestuursoverdracht is om kwalitatief goed, primair onderwijs in de wijk Overvecht ook in de toekomst te behouden. Daarbij blijft er ruimte voor elke school om te werken vanuit de eigen (school)identiteit en cultuur.

Om de bestuursoverdracht juridisch mogelijk te maken, moet SPO Utrecht zijn statuten aanpassen. In de huidige statuten is uitsluitend het in stand houden van openbaar onderwijs geregeld. Voor het in stand houden van bijzonder onderwijs en samenwerkingsscholen is een statutenwijziging noodzakelijk. Het schoolbestuur hecht eraan om het openbaar karakter te behouden. En met de betrokkenheid van de gemeenteraad conform de wetgeving van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) te zorgen voor de borging van het openbaar onderwijs en het toezicht op deze publieke voorziening in de gemeente Utrecht.

Juridische context

SPO Utrecht is nu een stichting voor openbaar onderwijs als bedoeld in artikel 48, eerste lid WPO. De bestuursoverdracht leidt tot een stichting conform artikel 17 WPO: een bestuursoverdracht van openbare scholen (SPO Utrecht) en bijzondere scholen (SOZKO), een zogenaamd samenwerkingsbestuur. De statuten moeten hiervoor worden aangepast, zodat het bestuur naast openbaar onderwijs ook bijzonder onderwijs en samenwerkingsscholen onder zijn bevoegd gezag kan houden. Volgens artikel 48 lid 7 WPO en artikel 14 lid 1 Statuten SPO Utrecht kunnen de statuten van de stichting slechts worden gewijzigd na goedkeuring van de gemeenteraad.

Bij een bestuursoverdracht is een fusietoets verplicht. Schoolbesturen moeten daarvoor een Fusie-effect-rapportage (FER) sturen aan DUO. Conform artikelen 64a en 64b lid 2 onderdeel j van de WPO is het bij een dergelijke fusie verplicht een advies van het college van burgemeester en wethouders van de betrokken gemeente over de wenselijkheid van de fusie op te nemen in de FER. Het College van B&W van Utrecht heeft hier op 23 juni 2026 positief over besloten, dit advies is bijgevoegd.

De voorgestelde statutenwijziging (Bijlagen Akte van statutenwijziging SPO Utrecht en Nieuwe doorlopende tekst statuten Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht na statutenwijziging) voorziet in:

- uitbreiding van de doelstelling van de stichting SPO Utrecht zodat het als samenwerkingsbestuur kan opereren;
- het creëren van juridische ruimte voor het verzorgen van zowel openbaar als bijzonder onderwijs;
- borging van de verschillende onderwijsidentiteiten door het oprichten van een identiteitscommissie voor samenwerkingsscholen;
- inrichting van governance die recht doet aan de wettelijke eisen voor een samenwerkingsbestuur;
- in lijn brengen van de statuten met de meest recente en van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Zoals de geactualiseerde governance-eisen en de Code Funderend Onderwijs.

Beslistermijn

De schoolbesturen hebben het voornemen de bestuursoverdracht per 1 januari 2027 in te laten gaan. Daarom is goedkeuring door de raad voor het einde van 2026 wenselijk.

Beoogd effect

Het beoogde effect van dit besluit is het juridisch mogelijk maken van de bestuursoverdracht en het realiseren van een samenwerkingsbestuur waarin zowel openbaar als bijzonder onderwijs duurzaam ruimte wordt geboden. Dit leidt tot vergroten van flexibiliteit ten aanzien van maatschappelijke en onderwijskundige ontwikkelingen in Utrecht.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

Juli 2014, [Raadsvoorstel statutenwijziging SPO Utrecht](#)

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De statutenwijziging van Stichting Openbaar Primair Onderwijs(SPO) Utrecht goed te keuren, waarmee: a. het doel van de stichting wordt verbreed, zodat SPO Utrecht als samenwerkingsbestuur naast openbaar onderwijs ook bijzonder onderwijs en samenwerkingsscholen kan besturen, b. de bestuursoverdracht van de scholen Joannes XXIII, Jenaplanschool Cleophas en De Beiaard van SOZKO naar SPO Utrecht juridisch mogelijk wordt gemaakt; c. de oprichting van een identiteitscommissie voor samenwerkingsscholen ervoor zorgt dat de verschillende onderwijsidentiteiten behouden blijven.
Argumenten	

1.1	<u>De statutenwijziging maakt intensievere samenwerking voor een toekomstbestendige inrichting van het Utrechtse onderwijsveld mogelijk.</u>
	Door het doel van de statuten te verruimen kan SPO Utrecht intensiever samenwerken met andere schoolbesturen en onderwijsconcepten combineren, wat de kwaliteit en diversiteit van het onderwijsaanbod ten goede komt. Als samenwerkingsbestuur ontstaat meer ruimte om in te spelen op maatschappelijke en demografische ontwikkelingen en om onderwijsvoorzieningen duurzaam te organiseren.
1.2	<u>De statutenwijziging maakt de bestuursoverdracht van de scholen van SOZKO naar SPO Utrecht mogelijk</u>
	De wijziging is een noodzakelijke randvoorwaarde voor de voorgenomen overdracht van scholen van SOZKO naar SPO Utrecht, waardoor continuïteit van onderwijs geborgd blijft. Voor deze bestuursoverdracht moet het doel van de stichting worden gewijzigd, zodat SPO Utrecht naast openbaar onderwijs ook bijzonder onderwijs en samenwerkingsscholen onder zijn bevoegd gezag kan houden.
1.3	<u>De statutenwijziging borgt de positie van verschillende onderwijsidentiteiten binnen één bestuur</u>
	De nieuwe statuten bevatten voorzieningen zoals een identiteitscommissie die recht doen aan de verschillende onderwijsidentiteiten binnen het samenwerkingsbestuur. Daarmee wordt ruimte geboden aan zowel openbaar als bijzonder onderwijs en worden bestaande schoolidentiteiten zorgvuldig geborgd
Kanttekeningen/Risico'	
1.1	<u>Bij een samenwerkingsbestuur gelden andere eisen voor de toezichthoudende rol van de gemeenteraad.</u>
	Na de vorming van een samenwerkingsbestuur kan het bestuur zelfstandiger opereren, wat de directe invloed van de gemeenteraad zou kunnen beperken. Hoewel de raad goedkeuringsrecht behoudt bij statutenwijzigingen en toezichtinstrumenten heeft, zijn bepaalde wettelijke vereisten voor de rol van de gemeenteraad zoals bij openbaar onderwijsbesturen gewijzigd. Ondanks dat bestaat er vanuit inhoudelijk perspectief bij SPO Utrecht geen wens om de rol van de gemeenteraad te verkleinen. Er komen immers 'slechts' drie scholen bij de huidige 37 scholen waarbij SPO Utrecht nastreeft dat op termijn het katholieke aspect komt te vervallen. Daarmee verandert het openbare karakter van de huidige SPO Utrecht scholen dus niet en staat dit ook niet ter discussie. Volgens SPO Utrecht draagt de rol van de gemeenteraad bij aan de borging van de maatschappelijke positie van openbaar onderwijs.

Financiën

De statutenwijziging heeft geen financiële gevolgen voor de gemeente Utrecht.

Vervolg

Na goedkeuring door de gemeenteraad kan SPO Utrecht de statutenwijziging notarieel laten vastleggen. Vervolgens kunnen SPO Utrecht en SOZKO de bestuursoverdracht verder uitvoeren. Zij dragen zorg voor het vervolgproces. Nadat de scholen zijn overgedragen, wordt SOZKO opgeheven.

Samen stad maken

'Gemeente aan zet' van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel. De schoolbesturen dragen zelf zorg voor het participatieproces. De gemeente Utrecht heeft hierin geen rol. De Gemeenschappelijke medezeggenschapsraden (GMR) en de Raden van Toezicht van beide stichtingen zijn nauw betrokken bij de bestuursoverdracht en statutenwijziging.

Communicatie

SPO Utrecht en SOZKO dragen zorg voor de informatievoorziening over de besluitvorming en het vervolgproces richting alle betrokken partijen.

Niet referendabel

Dit raadsbesluit is niet referendabel. Er is een uitzonderingsrond van de Verordening raadgevend referendum van toepassing: dit raadsvoorstel betreft een vaststelling of wijziging van rechtspositionele regeling (artikel 1:2 lid 2 onder b Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Akte van statutenwijziging SPO Utrecht

Bijlagen informatief

- Aanbiedingsbrief gemeenteraad over voorgenomen statutenwijziging SPO Utrecht
- Nieuwe doorlopende tekst statuten Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht na statutenwijziging
- Statuten SPO Utrecht
- Reactiebrief college met advies College voorgenomen besturenfusie SPO Utrecht en SOZKO